

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

Ὁ βιβλίον ἐστὶ περὶ τοῦ ἄν. θεοκίρου ἡθρῆτος
βουλεύσαστο ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θεάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1881

ΠΛΑΤΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1880

ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Πρὸς ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως τῆς γενικῆς τῶν ἐταίρων συνελεύσεως τῆς 21 Αὐγούστου ε.ε. τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀνέθετο τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ κατὰ τὴν συνέλευσιν ἐκείνην ἀναγνωσθέντος σχεδίου καταστατικοῦ, καθ' ὃ θέλει ἐκδίδοσθαι τοῦ λοιποῦ ὁ «Πλάτων», εἰς ἐπιτροπείαν συγκροτηθεῖσαν ὑπὸ τῶν κυρίων Ἄρισ. Σπαθάκη, προέδρου, Ἄθαν. Παπαγεωργίου, Θεοδ. Παπαδημητρακοπούλου καὶ Ἄρισ. Χαροκόπου. Αὕτη δὲ καταρτίσασα νέον σχέδιον καταστατικοῦ, ὑποβλήθην ἤδη πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν τοῦ Συλλόγου συνέλευσιν, διετύπωσεν ἐν εἴδει προγράμματος τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς ἔκρινε κελὸν νὰ ἐκδίδωται ὁ «Πλάτων.» Τοὺς ὅρους τούτους δημοσιεύομεν ὧδε ὡς εἰσαγωγὴν πρὸς γνῶσιν τῶν ἐταίρων.

Ὁ «Πλάτων» σκοπὸν ἔχει τὴν προαγωγὴν τῆς τε ἐθνικῆς ἡμῶν ἀγωγῆς ἰδίᾳ καὶ τοῦ ἐθνικοῦ βίου καθόλου. Τὴν πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐπιδιώκει διὰ δημοσιεύσεως ἐν αὐτῷ πραγματειῶν ἔνθεν μὲν παιδαγωγικῶν, ἔνθεν δὲ φιλολογικῶν.

Α'. Περιεχόμενον τοῦ «Πλάτωνος.»

1) Παιδαγωγικόν.

Ὁ «Πλάτων» ὡς σύγγραμμα παιδαγωγικὸν ὀφείλει

α') Νὰ ἐξακριβώσῃ καθόλου τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀγωγῆς, τὸ ἀναγκάσιον, τὸ δυνατὸν καὶ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, τὴν ἀξίαν αὐτῆς καὶ

δύναμιν, τὰ μέσα καὶ τὴν μέθοδον, δι' ὧν αὕτη πραγματοποιῆται, πρὸς δὲ καὶ τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν, ἐφ' ἧς ἡ ἀγωγή ἐρείδεται.

β') Νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατ' οἶκον ἀγωγήν, πραγματευόμενος ἔνθεν μὲν περὶ τῆς σωματικῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς, ἥτοι περὶ τῆς τροφῆς αὐτῶν καὶ ἀναπνοῆς, περὶ καθαριότητος καὶ περιβολῆς, περὶ κινήσεως καὶ ἀναπαύσεως, περὶ ὕπνου, περὶ παιγνίων καὶ ἀθυρμάτων, περὶ ἀναπτύξεως τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων, περὶ πονῶν καὶ ἀμοιβῶν, περὶ παιδικῶν νοσημάτων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν· ἔνθεν δὲ περὶ τῆς πνευματικῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς, ἥτοι περὶ ἀναπτύξεως τοῦ νοῦ, περὶ ἐξεγέρσεως τῆς φαντασίας, περὶ ἐνισχύσεως τῆς μνήμης, περὶ ἐξεγέρσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, περὶ καλλιέργειας τοῦ συναισθήματος τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, περὶ ἐνισχύσεως τῆς βουλήσεως, περὶ ρυθμίσεως τοῦ χαρακτῆρος, περὶ ἐξεγέρσεως τῶν εὐγενεστέρων ὀρέξεων καὶ ρυθμίσεως τῶν διαφόρων σωματικῶν ὀρμῶν. Ἐνταῦθα ἀνήκει ὁ προσδιορισμὸς τῆς σχέσεως μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων καὶ ἡ κατάδειξις τῶν πρὸς ἀλλήλους καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων· ἔτι δὲ ἡ διαρρύθμισις τῶν σχέσεων τῶν τε γονέων καὶ τῶν παιδῶν πρὸς τοὺς θεράποντας καὶ τὰς θεραπαινίδας, οἵτινες μεγίστην δύναμιν παιδαγωγικὴν ἀσκοῦσιν ἐπὶ τοὺς παῖδας.

γ') Νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐν τῷ σχολείῳ ἀγωγήν τῶν παιδῶν, πραγματευόμενος περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ σχολείου, περὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τε τὸν οἶκον, τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν πολιτείαν, περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν σχολείων, περὶ τοῦ ἰδιαιτέρου σκοποῦ ἐκάστου αὐτῶν, περὶ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς αὐτῶν ρυθμίσεως, περὶ τῶν διαφόρων μαθημάτων, περὶ τοῦ παιδαγωγικοῦ αὐτῶν σκοποῦ, περὶ τῆς ἰδιαιτέρας μεθόδου τῆς ἐκάστου τούτων διδασκαλίας, περὶ βιβλίων, περὶ ἐξετάσεων, περὶ βαθμολογίας, περὶ ποινῶν καὶ βραβεύσεων, περὶ διακοπῶν, περὶ τῶν καθηκόντων τῶν διδασκάλων, περὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητάς, περὶ τῆς συνεννοήσεως αὐτῶν μετὰ τῶν γονέων, περὶ ἀνεξαρτησίας τῶν διδασκάλων, περὶ τοῦ διηρισμοῦ καὶ τῆς παύσεως αὐτῶν, περὶ διδασκαλικῶν ταμείων, περὶ τῆς ἐσότητος τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἑμοίων.

δ') Νὰ ἐξεγείρῃ τὴν προσοχὴν τῶν τε πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τῶν παιδῶν ἀγωγήν, προσδιορίζων τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον τῆς πολιτείας καὶ ἐκκλησίας πρὸς ἐπίβλεψιν καὶ ἐπιτήρησιν τῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς οἰκιακῆς τε καὶ σχολικῆς, ὑποδεικνύων εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἄρχοντας τὸν κατάλληλον τρόπον τῆς τῶν νέων

μορφώσεως, διαφωτίζων αὐτοὺς ἐν τῇ διοργανώσει τῶν σχολείων, τῇ εἰσαγωγῇ διδασκτέων μαθημάτων καὶ μεθόδων, τῇ συστάσει ἀναγνωστέων βιβλίων καὶ τῷ διορισμῷ τῶν ἀναγκαίων διδασκάλων. Ἐνταῦθα ἀνήκει ἡ ἐπαγρύπνησις κατὰ πάσης συγχύσεως τῆς πολιτικῆς μετὰ τῆς παιδαγωγικῆς καὶ ἡ καταπολέμησις πάσης ἐσφαλμένης δόξης περὶ τῆς σχέσεως ἀμφοτέρων τούτων πρὸς ἀλλήλας ὡς καὶ πάσης θεοκρατικῆς τάσεως ἐν τῇ τῶν παιδῶν ἀγωγῇ.

ε) Νὰ ἐκθέτῃ σαφῶς τὰς παιδαγωγικὰς ἐνεργείας διαφόρων μητέρων, πατέρων, διδασκάλων, καὶ παιδαγωγῶν· τὰς παιδαγωγικὰς θεωρίας καὶ διατάξεις διαφόρων φιλοσόφων καὶ νομοθετῶν· τὰς παιδαγωγικὰς συζητήσεις διαφόρων κοινοβουλίων καὶ Συλλόγων, τοὺς περὶ ἐκπαιδεύσεως νόμους, διατάγματα καὶ ἐγκυκλίους τοῦτε ἡμετέρου ἔθνους καὶ ἄλλων. Πρὸς δὲ νὰ παρέχῃ εἰδήσεις περὶ τῶν διαφόρων σχολείων ἡμεδαπῶν τε καὶ ἀλλοδαπῶν.

2) Φιλολογικόν.

Ὁ «Πλάτων», ὡς σύγγραμμα φιλολογικόν, ἐν συναφείᾳ εὐρισκόμενον μετὰ τοῦ παιδαγωγικοῦ, ὀφείλει: α') Ν' ἀσχολῆται περὶ τὴν ἀκριβῆ παραστάσιν τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν ἐθνῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἑλληνικοῦ, τοῦ ἔθνους τῶν ἡμετέρων προγόνων. β') Νὰ καταδεικνύῃ διὰ τρόπου ἐπαγωγικοῦ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἑλληνικοῦ. γ') Νὰ καταδεικνύῃ τὴν μεγάλην δύναμιν, ἣν ἔχει ὁ ἑλληνισμὸς καὶ τὸ ἐξανθρωπιστικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, δι' οὗ ἐπέδρασεν καὶ ἐξηυγένισε τὰ εὐδαιμονοῦντα νῦν ἔθνη τῆς τε Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. δ') Νὰ ἐξιστορῇ τὸν παιδαγωγικὸν τρόπον καὶ τὰ παιδαγωγικὰ μέσα, ἅπερ μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ πρόγονοι ἡμῶν πρὸς μίμωσιν τῆς νεολαίας αὐτῶν. ε') Νὰ καταδεικνύῃ τὰς παιδαγωγικὰς θεωρίας, τὰς ἀπαντάσας ἐν τοῖς διαφόροις τῶν ἀρχαίων συγγράμμασι καὶ ἰδίως τοῖς ἑλληνικοῖς. ς') Νὰ καταδεικνύῃ τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν καὶ πτώσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μεχρι τῶν ἡμετέρων. ζ') Νὰ ὑποδεικνύῃ τὸν τρόπον τῆς καθάρσεως καὶ διορθώσεως τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας. η') Νὰ συνάγῃ τοὺς ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ κατακλυσμοῦ περισωθέντας γλωσσικοὺς θησαυροὺς, μύθους, παροιμίας, ἄσματα, ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ τὰ παρόμοια. καὶ θ') Νὰ διαλαμβάνῃ περὶ παντός, συντελοῦντος εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, καὶ ἀναφερομένου εἰς τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ γλῶσσαν.

Σημειωτέον ὅτι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν πραγματεῖται, συνάδουσαι πρὸς τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ περιοδικοῦ, δὲν ἀποκλείονται ἐν τῷ «Πλάτωνι.»

Β'. Χαρακτήρ τοῦ «Πλάτωνος.»

Ὁ χαρακτήρ τοῦ «Πλάτωνος» πρέπει νὰ ἦναι οὐ μόνον ἐπιστημονικός, ἀλλὰ καὶ πρακτικός, ἥτοι ὁ «Πλάτων» ὀφείλει ἐνθεν μὲν νὰ φωτίζει διὰ τῆς θεωρίας τὰς παιδαγωγικὰς ἐνεργείας, ἐνθεν δὲ νὰ καταδεικνύη διὰ πρακτικῶν παραδειγμάτων καὶ ὁδηγιῶν τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἀφηρημένων θεωριῶν. Ἡ γλῶσσα πρέπει νὰ ἦναι σαφὴς καὶ καθαρὰ, καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῶν διαφόρων ἀναγνοστών, οἵτινες ἐκάστοτε λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

Γ'. Πνεῦμα τοῦ «Πλάτωνος.»

Ὁ «Πλάτων» πρέπει νὰ ἐμφορῆται τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας, τῆς μόνης τοῦ νοῦ τροφῆς· τούτου ἕνεκα ὀφείλει μετὰ παρρησίας νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀντιτασσόμενος κατὰ πάσης προλήψεως καὶ δεισιδαιμονίας, ἐπιπροσθούσης ἐν τῇ τῶν παιδῶν ἀγωγῇ, καὶ κατὰ παντὸς ξενισμοῦ, ἐπιζητοῦντος νὰ ἐκφυλίσῃ τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν βίον.

ΤΟ ΕΝ ΒΡΥΞΕΛΛΑΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ.¹

Ἡ ἡμερησία διάταξις τῆς τρίτης συνεδριάσεως τοῦ συνεδρίου περιεστράφη περὶ τὴν συζήτησιν τῶν ἐπομένων θεμάτων:

«Τὰ ἀνώτατα σχολεῖα πρέπει νὰ περιορισθῶσι μόνον εἰς τὴν κτῆσιν προσόντων χρησίμων πρὸς τι ἐπάγγελμα;

«Αἱ πανεπιστημιακαὶ σπουδαὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὠρισμένα νὰ διαχύσωσιν εἰς τὰς ἀνωτάτας κοινωνικὰς τάξεις τοὺς οὐσιώδεις ὀρισμοὺς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν καὶ νὰ συντελέσωσιν οὕτως εἰς τὴν καθολικὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἔθνους;

¹ Ἴδτε συνέχ. ἐν σελ. 489 Β'. τόμ.